

Themabijlage: Klebsiella

Barrièredip tegen omgevingskiemen

Klebsiella is een omgevingsbacterie. Besmettingen zijn te verminderen door barrièredips te gebruiken. Deze dips beschermen de speen en het slotgat en verhinderen dat mastitisverwekkers vanuit de omgeving tussen de melkbeurten door het slotgat binnendringen. Het voorbehandelen met vochtige uierdoekjes of het voordippen met een schuim helpen om overdracht tijdens het melken te voorkomen. Met een goede voorbehandeling kunt u vuile spenen schoon krijgen. Het is echter beter de "voorbehandeling" in de stal te beginnen: vuile spenen zijn minder goed te reinigen dan schone spenen. Bovendien verstoren vuile koeien het melkritme en de melkcapaciteit.

De zomermaanden betekenen vaak "spitsuur" voor het UGA Team van GD. Niet verwonderlijk, want door de warmte neemt de infectiedruk toe en wordt het risico op uierontstekingen groter. Eén van de bacteriën die in de warmere maanden van het jaar vaker mastitis veroorzaakt is klebsiella.

Klebsiella komt voor in de bodem, en daardoor soms in boxstrooisel. Ook in mest komt de bacterie voor. Via de mest kunnen het ligbed, de looppaden en de huid van de koe besmet raken. Klebsiella kan zowel ernstige zichtbare mastitis als niet-zichtbare mastitis veroorzaken.

Risico: warmte en vocht

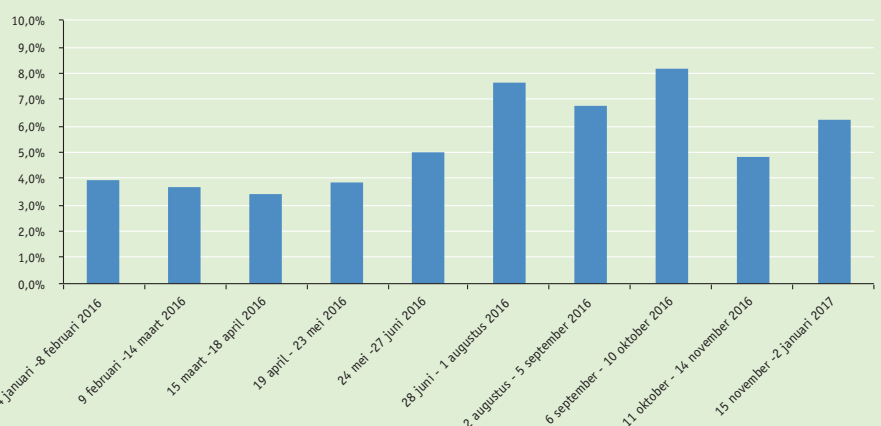
Wanneer een ligbed klebsiellabacteriën bevat, kunnen deze zich bij warm en vochtig weer explosief vermenigvuldigen. Hierdoor neemt de infectiedruk in het ligbed enorm toe. Tegelijkertijd komt de weerstand van koeien bij warmer weer onder druk te staan, waardoor de bacteriën makkelijker kunnen toeslaan. Elk jaar krijgt het UGA Team tijdens de warmere maanden van het jaar dan ook meer telefoontjes van veehouders met klebsiellaproblemen.

De bacterie wordt in de zomermaanden ook vaker gevonden in tankmelk (zie grafiek).

Moeilijk te genezen

De klinische verschijnselen van een klebsiella-infectie lijken vaak op die van *E. coli*. Besmette koeien krijgen hoge koorts, waterige melk en gezwollen uiers. Meestal vreten de dieren niet en komen ze niet overeind, soms met de dood tot gevolg. Een besmetting met klebsiella is moeilijk te genezen. Soms kan klinisch herstel optreden, maar de koe blijft vaak drager en dus verspreider van de bacterie. Bovendien is de melkproductie van de koe blijvend verlaagd. Afvoer van besmet strooisel en besmette koeien en een goede stalhygiëne zijn belangrijke maatregelen bij de aanpak van een klebsiellabesmetting.

Percentage tankmelkmonsters waarin klebsiella is aangetoond per tankmelkronde in 2016

7 tips tegen klebsiella

- Zorg voor schoon en droog strooisel van een goede kwaliteit, afkomstig van een droge opslagplaats.
- Mest op de roostervloer, in de afkalfstal en in de ziekenboeg kan een bron zijn van klebsiella-bacteriën; laat de mestrobot of mestschuif zoveel mogelijk mest uit de weg ruimen.
- Controleer twee keer per dag of de ligboxen vrij zijn van mest. Om de boxen goed droog te houden (en de pH te verhogen) kunt u kalk aan het strooisel toevoegen. Omdat de pH-verhogende werking van kalk na 48 uur verdwijnt, zal de kalk met regelmaat moeten worden toegevoegd.
- Zorg ervoor dat de uiers en staarten van de koeien kortgeschoren zijn. Met kortgeschoren staarten en uiers blijven koeien schoner.
- Voorkom hittestress; let op een goede ventilatie van de stal, genoeg schaduwplekken en voldoende schoon drinkwater.
- Zorg voor een goede voeropname en mineralenvoorziening. Bied smakelijk voer aan.
- Klebsiellabacteriën kunnen ook tijdens het melken worden overgedragen; voorkom infectie-overdracht via handen, doeken en tepelvoeringen en zorg voor een goede speendesinfectie.
- Laat een minder goed werkende melkinstallatie tijdig controleren door een specialist.

Zit er klebsiella in mijn strooisel?

Kwalitatief goed strooisel hoort bij aanvang geen klebsiellabacteriën te bevatten. Twijfelt u? Met het 'Pakket Strooisel Klebsiella en E. Coli' kunt u onderzoeken of uw strooisel vrij is van klebsiella en *E. coli*. Het pakket bevat materiaal voor het nemen van een monster uit de stal en de opslag en is eenvoudig te bestellen via www.gdwebshop.nl. U weet binnen drie dagen na inzending wat de uitslag is en kunt het probleem gericht aanpakken.

Tankmelkonderzoek

Klebsiella kan worden onderzocht in tankmelk via het abonnement Uiergezondheid Tankmelk. Hiermee wordt uw tankmelk zes of tien keer per jaar onderzocht op de zeven belangrijkste mastitisverwekkers, waaronder klebsiella. Meer informatie: www.gddiergezondheid.nl/ugatools

Met de 'Beslisboom bij een positieve tank op Klebsiella' kunt u samen met uw dierenarts kijken welke vervolgstappen u het beste kunt nemen wanneer uit tankmelkonderzoek blijkt dat klebsiella op uw bedrijf een rol speelt. U vindt de beslisboom op www.gddiergezondheid.nl/ugatools

Vragen over klebsiella?

UGA, de uiergezondheidsaanpak van GD, wordt mogelijk gemaakt door een sterk team van GD-uiergezondheidsspecialisten. Door middel van onder andere praktijkonderzoek werken zij dagelijks samen met u en uw dierenarts aan het voorkomen en genezen van mastitis. Hebt u vragen over een uitslag of een andere vraag over uiergezondheid, dan kunt u het UGA Team bereiken via 0900-1770 (optie 1).

Vaste mestfractie: 10 tips

Gebruikt u vaste fractie uit gescheiden mest als ligboxbedekking of overweegt u dit? Het UGA Team van GD krijgt regelmatig vragen over het gebruik van vaste mestfractie. Naar aanleiding hiervan heeft het team een aantal belangrijke wetenswaardigheden en tips op een rijtje gezet. Bekijk de tips op: www.gddiergezondheid.nl/uiergezondheid

Het UGA Team: Anton Gosselink, Christian Scherpenzeel, Sabine Tijs, Ryan van Egmond en Hans Miltenburg

